

Предлагачи : Група пратеници

**ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕНЕРГЕТСКА
ЕФИКАСНОСТ,
ПО СКРАТЕНА ПОСТАПКА**

Скопје, јули 2024 година

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
 REPUBLIKA SEVERNA MAKEDONIJE SE VERIUT
 СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - Skopje
 KUVENI NA REPUBLICES SE MAQEDONISE SE VERIUT - Skopje

05. 07. 2024			
№ на предлог	Свој број	Гранок Сектор	Вредност Кило
08	338511		

ДО
 ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
 НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 71 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139, 144 и 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Ви поднесуваме Предлог на законот за изменување и дополнување на Законот за енергетска ефикасност, по скратена постапка.

ПРАТЕНИЦИ:

Борис Стојаноски
 Ели Јановска
 Марица Митева
 Дрејана Бојковска
 Јасмина Стојаноска

В О В Е Д

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за енергетска ефикасност се уредуваат ефикасното користење на енергијата, политиката на енергетска ефикасност, надлежностите на Министерството надлежно за работите од областа на енергетиката и Агенцијата за енергетика за спроведувањето на овој закон, обврските на јавниот сектор во однос на енергетската ефикасност и потрошувачката на енергија, обврзувачката шема и алтернативните мерки за енергетска ефикасност, енергетските контроли на големите трговци, енергетската ефикасност при производство, пренос, дистрибуција и снабдување, вршењето на енергетските услуги и начините на финансирање на мерки за поддршка на енергетската ефикасност, енергетската ефикасност на зградите и означувањето на потрошувачката на енергија и еко дизајнот на производите кои користат енергија.

Заради поефикасно функционирање на органите на државната управа и прилагодување на современите потреби во некои области, меѓу кои и во енергетиката, минералните сировини и рударството, се пристапи кон измена и дополнување на Законот за организација и работа на органите на државната управа, со кој се основаше ново Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини.

Надлежностите на ова министерство во системот на организацијата на органите на државната управа согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа се вршење на работите кои се однесуваат на:

- енергетиката, енергетската политика и планирањето на развојот во областа на електрична енергија, природен гас, нафта и деривати на нафта, топлотна енергија и термални води, како и други видови на енергија и нивна експлоатација;

- снабдувањето со енергија;

- спроведувањето на постапки за селекција и именување на органите на раководење, управување и надзор во правните лица од областа на енергетиката во целосна или доминантна државна сопственост;

- стратегијата и политиката за енергетска безбедност;

- рационалната употреба на енергијата и енергетска ефикасност, обновливи извори на енергија;

- координацијата на работата и реализација на енергетските инвестиции;

- рударството, стратегија и политика за развој на рударството;

- експлоатацијата на минерални сировини и геолошки ресурси;

- геолошките истражувања и истражувања поврзани со експлоатација на минерални сировини;

- изработката на програма за истражувачки работи од областа на основните геолошки истражувања поврзани со одржливото користење на ресурсите;

- надзорот од негова надлежност и

- други работи утврдени со закон.

Постигнувањето на целта на Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа се обезбедува со поставување на насоки и јасни критериуми со кои би се елиминирало преклопувањето на надлежности и би се подобрила ефикасноста и функционирањето на органите на државната управа, кое како правен процес

значи укинување на некои институции и формирање на нови, како и спојување на одредени институции .

Имено со таквата прецизна распределба на надлежностите ќе придонесе кон функционалност на органите на државната управа

Заради конзистентност на правниот систем и доследна примена на законските одредби во однос на надлежностите на ова министерство утврдени во новиот член 20-а од Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24), потребно е законски интервенции односно усогласување на овие одредби со одредбите на постојни закони со кои се уредува ова област.

Дополнително обврска од членот 30 од овој закон наметна должност државните органи во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на законот да ги усогласат посебните закони со кои се уредуваат основањето, работите, надлежностите и другите општи акти со одредбите од Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24) .

Од овие причини и заради доследност и усогласување на посебните закони со органскиот закон за организација и работа на органите на државната управа се предлага измената и дополнувањето на овој закон.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГOT НА ЗАКОН

Со Предлог на законот за изменување и дополнување на Законот за енергетска ефикасност се врши усогласување со одредбите од Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24)

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГOT НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на законот не предизвикува финансиски импликации врз Републичкиот буџет.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНOT И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНOT ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на предложениот закон не се потребни дополнителни финансиски средства од Републичкиот буџет.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН

Врз основа на членот 175 алинеја 1 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, предлагаме Собранието по Предлог на законот за изменување и дополнување на Законот за енергетска ефикасност да расправа по скратена постапка.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕНЕРГЕТСКА
ЕФИКАСНОСТ

Член 1

Во Законот за енергетска ефикасност (*) („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 32/20, 110/21 и 236/22), во член 1 во ставот (1) точката 3) зборовите: „надлежно за работите од областа на енергетиката“ се заменуваат со зборовите: „за енергетика, рударство и минерални суровини“, а зборовите „и Агенцијата за енергетика (во натамошниот текст: Агенција)“ се бришат.

Член 2

Во член 6 во ставот (5) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (6) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 3

Во член 7 во ставот (1) зборот „Агенцијата“ се заменуваат со зборот „Министерството“.

Во ставот (3) зборот „Агенцијата“ се заменуваат со зборот „Министерството“.

Во ставот (4) зборот „Агенцијата“ се заменуваат со зборот „Министерството“.

Во ставот (5) зборот „Агенцијата“ се заменуваат со зборот „Министерството“.

Во ставот (7) зборот „Агенцијата“ се заменуваат со зборот „Министерството“.

Во ставот (9) во воведната реченица зборовите: „на предлог на Агенцијата,“ се бришат.

Во точката 3) точката и запирката на крајот од реченицата се заменувт со сврзникот „и“.

Во точката 4) сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка.

Точката 5) се брише.

Член 4

Членот 8 се менува и гласи:

„Во однос на спроведувањето на овој закон, Министерството е надлежно за:

1) изготвување и предлагање на Стратегија за реконструкција на згради до Владата, во соработка со министерството надлежно за работите од областа на градежништвото;

2) изготвување и предлагање на НАПЕЕ до Владата;

- 3) вршење на надзор над работата на единиците на локалната самоуправа, согласно со одредбите од овој закон;
- 4) издавање на лиценци за вршење на енергетски контроли на големите трговци и лиценци за вршење на енергетски контроли на згради;
- 5) издавање на овластувања за енергетските контролори на големите трговци и овластувања за енергетските контролори на згради;
- 6) водење на регистар на овластени енергетски контролори и регистар на носители на лиценци за вршење на енергетски контроли
- 7) предлагање на мерки за реализација на политиките на енергетската ефикасност;
- 8) поднесување на иницијативи, како и предлагање и координирање на студии и проекти за подобрување на енергетска ефикасност;
- 9) давање на стручна поддршка при подготовка на подзаконски акти кои произлегуваат од овој закон;
- 10) спроведување на анализи за утврдување на предлог-цели за енергетска ефикасност на ниво на Република Северна Македонија;
- 11) давање на стручна поддршка при подготовката на НАПЕЕ;
- 12) следење и известување за спроведувањето на НАПЕЕ;
- 13) издавање на решенија за избор на правни лица за спроведување на обуки за енергетски контролори и обуки за усовршување на енергетски контролори, како и следење на нивната работа;
- 14) изработка на програма за обука за енергетски контролори и програма за обука за усовршување на енергетски контролори;
- 15) давање на стручна поддршка на единиците на локална самоуправа или други државни органи при изработка на програми и мерки за подобрување на енергетската ефикасност;
- 16) воспоставување, управување, одржување и надградување на информацискиот систем за следење и управување со потрошувачката на енергија кај лицата од јавниот сектор (во натамошниот текст: Информациски систем), како и спроведување на обуки за назначени лица;
- 17) воспоставување, управување, одржување и надградување на електронска алатка за следење и верификација достапна на интернет (во натамошниот текст: МВП алатка), како и спроведување на обуки за назначени лица и
- 18) вршење на други надлежности согласно со одредбите од овој закон.“.

Член 5

Членот 9 се брише.

Член 6

Во член 11 во ставот (3) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (4) во вovedната реченица зборовите: „На предлог на Агенцијата, министерот “ се заменува со зборот „Министерот“.

Член 7

Во член 12 во ставот (1) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (3) во воведната реченица зборовите: „ На предлог на Агенцијата, министерот “ се заменува со зборот „Министерот“.

Во ставот (5) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 8

Во член 14 во ставот (2) точка 5) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (8) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (9) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (10) зборовите: „ и Агенцијата“ се бришат.

Член 9

Во член 15 во ставот (5) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (6) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (7) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (8) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (10) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 10

Во член 16 во ставот (1) точка 17) зборовите: „ Агенцијата за енергетика “ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (8) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (9) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 11

Во член 17 во ставот (4) зборовите: „еден претставник од Министерството, Агенцијата и“ се заменуваат со зборовите: „двајца претставници од министерството и еден претставник“.

Член 12

Во член 18 ставот (1) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (2) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (3) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (4) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (6) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (7) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (12) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 13

Во член 19 став (10) во точката 2) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (13) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (14) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“, а зборовите „доставува до “ се заменува со зборовите: „објавува на веб - страницата на“.

Член 14

Во член 24 во ставот (3) зборовите: „ од страна на Агенцијата“ се бришат.

Член 15

Во член 26 во ставот (3) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 16

Во насловот на членот 28 зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 17

Во член 28 во ставот (1) во воведната реченица зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (2) во воведната реченица зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (4) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (5) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 18

Во член 29 во ставот (1) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во став (2) во воведната реченица зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 19

Во член 34 во ставот (4) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (5) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (6) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 20

Во член 38 во ставот (6) зборот „Агенцијата“ се заменуваат со зборот „Министерството“.

Во ставот (7) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 21

Во член 39 во ставот (4) зборовите: „ еден претставник од Министерството, Агенцијата и од Министерството надлежно за “ се заменуваат со зборовите: „двајца преставници од Министерството и еден преставник од Министерството надлежно за “.

Член 22

Во член 40 во ставот (1) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (2) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (3) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (4) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (6) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (7) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (12) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 23

Во член 41 во ставовите (10) точка 2) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (13) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (14) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“, а зборовите: „ доставува до министерството “ се заменуваат со зборовите: „го објавува на веб - страницата“.

Член 24

Во член 42 во ставот (1) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (2) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (3) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 25

Во член 43 став (7) во точката 7) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во ставот (9) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 26

Во член 45 ставот (2) се брише.

Ставот (3) станува став (2).

Во ставот (4) кој станува став (3) зборот „Агенцијата“ се заменуваат со зборот „Министерството“.

Ставовите (5) и (6) стануваат ставови (4) и (5).

Член 27

Во член 51 став (1) во точката 5) зборовите: „и Агенцијата“ се бришат.

Во точката 7) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во точката 8) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Во точката 16) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 28

Во член 54 во ставот (1) точка 4) зборот „Агенцијата“ се заменува со зборот „Министерството“.

Член 29

(1) Лиценците, односно овластувања за вршење на енергетски контроли издадени пред влегувањето во сила на овој закон, важат до 31 март 2025 година и со истите можат да се вршат исклучиво енергетски контроли на згради. Министерството за енергетика, рударство и минерални сировини по службена должност го усогласува рокот на важност во издадените лиценци, односно овластувања, најдоцна до 31 декември 2024 година.

(2) Постапките за издавање на лиценци и овластувања за вршење енергетски контроли кои се започнати пред денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе завршат во согласност со одредбите од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ број 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14, 33/15, 192/15, 215/15, 6/16, 53/16 и 189/16).

(3) Издадените лиценци, односно овластувања согласно со ставот (2) на овој член се со рок на важност до 31 март 2025 година.

Член 30

Подзаконските акти донесени до денот на влегувањето во сила на овој закон согласно со Законот за енергетска ефикасност (*) („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 32/20, 110/21 и 236/22), ќе се усогласат со одредбите од овој закон најдоцна шест месеци од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 31

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ

Предлог на законот за изменување и дополнување на Законот за енергетска ефикасност содржи 31 члена.

Со членовите 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27 и 28 се врши замена на Агенцијата со Министерството за енергетиката, рударство и минерални сировини регулирани и се усогласуват одредбите со членот 28 во однос на надлежноста на министерството утврдена во Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24).

Со членот 4 се менува членот 8 и истиот гласи:

„Во однос на спроведувањето на овој закон, Министерството е надлежно за:

- 1) изготвување и предлагање на Стратегија за реконструкција на згради до Владата, во соработка со министерството надлежно за работите од областа на градежништвото;
- 2) изготвување и предлагање на НАПЕЕ до Владата;
- 3) вршење на надзор над работата на единиците на локалната самоуправа, согласно со одредбите од овој закон;
- 4) издавање на лиценци за вршење на енергетски контроли на големите трговци и лиценци за вршење на енергетски контроли на згради;
- 5) издавање на овластувања за енергетските контролори на големите трговци и овластувања за енергетските контролори на згради;
- 6) водење на регистар на овластени енергетски контролори и регистар на носители на лиценци за вршење на енергетски контроли
- 7) предлагање на мерки за реализација на политиките на енергетската ефикасност;
- 8) поднесување на иницијативи, како и предлагање и координирање на студии и проекти за подобрување на енергетска ефикасност;
- 9) давање на стручна поддршка при подготовка на подзаконски акти кои произлегуваат од овој закон;
- 10) спроведување на анализи за утврдување на предлог-цели за енергетска ефикасност на ниво на Република Северна Македонија;
- 11) давање на стручна поддршка при подготовката на НАПЕЕ;
- 12) следење и известување за спроведувањето на НАПЕЕ;
- 13) издавање на решенија за избор на правни лица за спроведување на обуки за енергетски контролори и обуки за усовршување на енергетски контролори, како и следење на нивната работа;
- 14) изработка на програма за обука за енергетски контролори и програма за обука за усовршување на енергетски контролори;
- 15) давање на стручна поддршка на единиците на локална самоуправа или други државни органи при изработка на програми и мерки за подобрување на енергетската ефикасност;
- 16) воспоставување, управување, одржување и надградување на информацискиот систем за следење и управување со потрошувачката на енергија кај лицата од јавниот сектор (во натамошниот текст: Информациски систем), како и спроведување на обуки за назначени лица;
- 17) воспоставување, управување, одржување и надградување на електронска алатка за следење и верификација достапна на интернет (во

натамошниот текст: МВП алатка), како и спроведување на обуки за назначени лица и

18) вршење на други надлежности согласно со одредбите од овој закон.“.

Со членот 5 се бришат одредбите од постојниот закон кој се однесуваат на надлежностите на Агенцијата

Со членот 26 се бришат одредбите за надзорот над работењето на Агенцијата и прописите донесени согласно законот и се врши номотехничко усогласување на одредбата.

Со членот 29 се уредува преодна одредба со која ќе се овозможи вршење на енергетски контроли и овластувања за енергетски контролори.

Членот 30 уредува дека подзаконските акти донесени согласно Законот за енергетска ефикасност (*) („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 32/20, 110/21 и 236/22) до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се применуваат до донесувањето на нови согласно одредбите на овој закон, кои ќе треба да бидат донесени најдоцна шест месеци од денот на влегувањето во сила на законот.

Влегувањето во сила е уредено во членот 31.

II. МЕЃУСЕБНАТА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНАТА ОДРЕДБА

Решенијата содржани во предложените одредби се меѓусебно поврзани и чинат правна целина.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложениот закон ќе се овозможи конзистентност на правниот систем и доследна примена на законските одредби во однос на надлежностите на Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини утврдени во новиот член 20-а од Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24).

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЗАКОНОТ ЗА ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ(*),
КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ

Член 1

Со овој закон се уредуваат:

- 1) ефикасното користење на енергијата;
- 2) политиката на енергетска ефикасност;
- 3) надлежностите на Министерството надлежно за работите од областа на енергетиката (во натамошниот текст: министерство) и Агенцијата за енергетика (во натамошниот текст: Агенција) за спроведувањето на овој закон;
- 4) обврските на јавниот сектор во однос на енергетската ефикасност и потрошувачката на енергија;
- 5) обврзувачката шема и алтернативните мерки за енергетска ефикасност;
- 6) енергетските контроли на големите трговци;
- 7) енергетската ефикасност при производство, пренос, дистрибуција и снабдување;
- 8) вршењето на енергетските услуги и начините на финансирање на мерки за поддршка на енергетската ефикасност;
- 9) енергетската ефикасност на зградите; и
- 10) означувањето на потрошувачката на енергија и еко дизајнот на производите кои користат енергија.

Национален Акциски план за енергетска ефикасност

Член 6

- (1) Заради постигнување на целите утврдени во уредбата од член 5 став (1) од овој закон, на предлог на Министерството, Владата донесува Национален акциски план за енергетска ефикасност (во натамошниот текст: НАПЕЕ).
- (2) Во рок од 15 дена од денот на донесувањето на НАПЕЕ од страна на Владата, Министерството го доставува НАПЕЕ до Секретаријатот на Енергетската заедница и го објавува на својата веб-страница.
- (3) НАПЕЕ се донесува на секои три години.
- (4) НАПЕЕ особено содржи:
  - 1) анализа на спроведените мерки и активности од претходниот НАПЕЕ и извештај за постигнатите заштеди;
  - 2) мерки и активности за подобрување на енергетската ефикасност во следниот тригодишен период;
  - 3) едукативни и промотивни активности насочени кон поттикнување на рационално користење на енергијата;
  - 4) рокови во кои треба да се спроведат мерките и активностите;
  - 5) потребни средства за спроведување на предвидените мерки и активности, и начин на нивно обезбедување и
  - 6) носители на одделни активности.
- (5) Агенцијата го следи спроведувањето на НАПЕЕ и најдоцна до 31 мај секоја година, до Министерството доставува годишен извештај за реализација на НАПЕЕ. Министерството го доставува годишниот извештај до Владата и Секретаријатот на Енергетската заедница.

(6) На барање на Агенцијата, лицата од јавниот сектор се должни да достават податоци за реализација на мерките и активностите, предвидени во НАПЕЕ за претходната година, најдоцна до 31 март во тековната година. Агенцијата го доставува барањето најдоцна до 31 јануари во тековната година.

Програма за енергетска ефикасност на единиците на локалната самоуправа

Член 7

(1) Советот на општината или на градот Скопје (во натамошниот текст: единица на локална самоуправа), на предлог на градоначалникот, а по претходно добиено позитивно мислење од Агенцијата, на секои три години донесува програма за енергетска ефикасност.

(2) Програмата за енергетска ефикасност од ставот (1) на овој член особено содржи:

1) податоци за потрошувачката на енергија во единицата на локалната самоуправа, збирно и по сектори;

2) анализа на спроведените мерки и активности од претходната програма;

3) цели за енергетска ефикасност на ниво на единиците на локалната самоуправа, по сектори;

4) мерки и активности за подобрување на енергетската ефикасност, по сектори;

5) рокови во кои треба да се спроведат одделните мерки и активности;

6) потребни средства за спроведување на предвидените мерки и активности, и начин на нивно обезбедување и

7) одговорно лице за спроведување на секоја од предвидените мерки или активности.

(3) Секоја од единиците на локалната самоуправа, најдоцна шест месеци пред истекот на периодот кој е опфатен со претходната програма, доставува на мислење до Агенцијата предлог програма за енергетска ефикасност за следниот период од три години.

(4) Во рок од 30 дена од приемот на предлог програмата за енергетска ефикасност од ставот (3) на овој член, Агенцијата доколку утврди дека предложената програма е во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени согласно со овој закон дава позитивно мислење. Доколку предложената програма не е во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени согласно со овој закон, Агенцијата ја известува единицата на локалната самоуправа дека истата треба да се измени, со давање на насоки за потребните измени.

(5) После добивањето на позитивното мислење од ставот (4) на овој член, советот на единицата на локалната самоуправа ја донесува програмата за енергетска ефикасност од ставот (1) на овој член и во рок од 30 дена по донесувањето ја доставува до Агенцијата.

(6) За спроведување на Програмата за енергетска ефикасност од ставот (1) на овој член, советот на единицата на локална самоуправа, на предлог на градоначалникот, донесува годишен план најдоцна 30 дена по донесувањето на програмата.

(7) Агенцијата го следи спроведувањето на мерките и активностите предвидени во програмите од ставот (1) на овој член и најдоцна до 30 април секоја година, до министерството доставува збирен извештај изготвен врз основа на доставените годишни планови на единиците на локалната самоуправа и информациите за спроведување на програмите.

(8) Министерството го доставува извештајот од ставот (7) на овој член како дел од годишниот извештај за реализација на НАПЕЕ до Секретаријатот на Енергетската заедница.

(9) Министерот кој раководи со министерството (во натамошниот текст: министерот), на предлог на Агенцијата, донесува Правилник со кој се пропишуваат:

- 1) содржината и формата на програмата од ставот (1) на овој член;
- 2) содржината и формата на обрасците и методологијата за пресметки потребни за изготвување на програмата од ставот (1) на овој член;
- 3) начинот на изработка, содржината и формата на годишниот план од ставот (6) на овој член;
- 4) начинот на изработка, содржината и формата на извештајот за спроведување на програмата од ставот (1) на овој член за претходната година и
- 5) начинот на доставување до Агенцијата на програмата, годишниот план и извештајот за спроведување на програмата за претходната година.

Надлежности на министерството

Член 8

Во однос на спроведувањето на овој закон, министерството е надлежно за:

- 1) изготвување и предлагање на Стратегија за реконструкција на згради до Владата, во соработка со министерството надлежно за работите од областа на градежништвото;
- 2) изготвување и предлагање на НАПЕЕ до Владата;
- 3) вршење на надзор над работата на Агенцијата и единиците на локалната самоуправа, согласно со одредбите од овој закон;
- 4) издавање на лиценци за вршење на енергетски контроли на големите трговци и лиценци за вршење на енергетски контроли на згради;
- 5) издавање на овластувања за енергетските контролори на големите трговци и овластувања за енергетските контролори на згради;
- 6) водење на регистар на овластени енергетски контролори и регистар на носители на лиценци за вршење на енергетски контроли и
- 7) вршење на други надлежности согласно со одредбите од овој закон.

Надлежности на Агенцијата

Член 9

Во однос на спроведувањето на овој закон, Агенцијата е надлежна за:

- 1) предлагање на мерки за реализација на политиките на енергетската ефикасност;
- 2) поднесување на иницијативи, како и предлагање и координирање на студии и проекти за подобрување на енергетска ефикасност;
- 3) давање на стручна поддршка при подготовка на подзаконски акти кои произлегуваат од овој закон;
- 4) спроведување на анализи за утврдување на предлог-цели за енергетска ефикасност на ниво на Република Северна Македонија;
- 5) давање на стручна поддршка при подготовката на НАПЕЕ;
- 6) следење и известување за спроведувањето на НАПЕЕ;
- 7) издавање на решенија за избор на правни лица за спроведување на обуки за енергетски контролори и обуки за усовршување на енергетски контролори, како и следење на нивната работа;
- 8) изработка на програма за обука за енергетски контролори и програма за обука за усовршување на енергетски контролори;

9) давање на стручна поддршка на единиците на локална самоуправа или други државни органи при изработка на програми и мерки за подобрување на енергетската ефикасност;

10) воспоставување, управување, одржување и надградување на информацискиот систем за следење и управување со потрошувачката на енергија кај лицата од јавниот сектор (во натамошниот текст: Информациски систем), како и спроведување на обуки за назначени лица;

11) воспоставување, управување, одржување и надградување на електронска алатка за следење и верификација достапна на интернет (во натамошниот текст: МВП алатка), како и спроведување на обуки за назначени лица и

12) вршење на други работи согласно со одредбите од овој закон.

Информациски систем за следење и управување со потрошувачката на енергија Член 11

(1) Лицата од јавниот сектор се должни да ја следат и да управуваат со потрошувачката на енергија во зградите или градежните единици во коишто ја вршат дејноста на начин на кој се остварува заштеда на енергија, како и да ги спроведуваат пропишаните мерки за подобрување на енергетската ефикасност за кои се одговорни согласно НАПЕЕ, програмите и годишните планови.

(2) Единиците на локалната самоуправа, покрај обврските од ставот (1) на овој член, се должни да ја следат и да управуваат со потрошувачката на енергија во јавното осветлување на начин на кој се остварува заштеда на енергија.

(3) Со цел исполнување на обврските од ставовите (1) и (2) од овој член, Агенцијата го воспоставува и одржува Информацискиот систем.

(4) Информацискиот систем особено содржи податоци за потрошувачка на енергија и трошоци за потрошената енергија во зградите или градежните единици во кои лицата од јавниот сектор ја вршат дејноста, односно за јавното осветлување, нивни општи карактеристики, како и климатолошки податоци потребни за пресметување на енергетските карактеристики на зградите. На предлог на Агенцијата, министерот со Правилник за информациски систем поблиску ги пропишува:

1) начинот на воспоставување, водење и одржување на Информацискиот систем;

2) содржината, формата и видот на податоци кои корисниците на Информацискиот систем ги прибираат, внесуваат и верифицираат;

3) начинот, постапката и роковите за внесување и верификација на податоците во Информацискиот систем;

4) начинот на користење, објавување и пристап до информациите од Информацискиот систем;

5) начин на спроведување на обука за назначени лица кај лицата од јавниот сектор и

6) индикативна листа на лица од јавниот сектор кои имаат обврска за внесување на податоци во Информацискиот систем.

(5) Лицата од јавниот сектор определени со Правилникот за информациски систем согласно со ставот (4) точка б) на овој член, се должни да определат одговорни лица од редот на своите вработени или да ангажираат надворешно стручно лице, кои имаат обврска да:

1) управуваат со производството на енергија во зградите и градежните единици во кои вршат активности, доколку такво производство постои;

2) внесуваат податоци во Информацискиот систем за месечната потрошувачка на енергија за секоја зграда или градежна единица во која лицата од јавниот сектор ја вршат дејноста односно за јавното осветлување и

3) внесуваат податоци во Информацискиот систем за трошоци за потрошената енергија.

(6) Управата за хидрометеоролошки работи е должна од редот на своите вработени да определи одговорно лице задолжено за внесување на климатолошките податоци во Информацискиот систем, најмалку еднаш годишно.

Алатка за следење и верификација (МВП)

Член 12

(1) Со цел следење на реализација на мерките за енергетска ефикасност, Агенцијата ја воспоставува и одржува МВП алатката.

(2) Во зависност од исполнетоста на критериумите по однос на видот на спроведената мерка за енергетска ефикасност, остварените заштеди на енергија и вкупната корисна подна површина на зградата, лицата од јавниот сектор, давателите на енергетски услуги и енергетските контролори имаат обврски да внесуваат податоци во МВП алатката.

(3) На предлог на Агенцијата, министерот со Правилник за МВП алатката поблиску ги пропишува:

1) постапките и техничките параметри за воспоставување и надградување на МВП алатката според ниво на пристап;

2) поблиските критериуми од ставот (2) на овој член;

3) содржината, формата и видот на податоци кои се прибираат и внесуваат во МВП алатката;

4) начинот, постапката и роковите за внесување и верификација на податоците во МВП алатката;

5) начинот на користење, објавување и пристап до информациите од МВП алатката;

6) методологија за пресметка на заштедите на енергија како резултат на спроведените мерките за енергетска ефикасност;

7) методологија за пресметка на постигнатите заштеди на енергија преку давање на енергетски услуги;

8) постапка за верификација на заштедите;

9) начинот на кој податоците од МВП алатката може да се применат при изработка на НАПЕЕ, програми и годишните планови и

10) начин на спроведување на обука за назначени лица кај лицата од јавниот сектор.

(4) За целите на внесување на податоци во МВП алатката, лицата од јавниот сектор назначуваат одговорно лице.

(5) При изготвување на извештаите за реализација на НАПЕЕ, како и при следењето на спроведувањето на мерките и активностите предвидени во програмите и плановите за енергетска ефикасност на единиците на локална самоуправа пропишани согласно овој закон и прописите донесени согласно овој закон, Агенцијата ги користи податоците од МВП алатката.

Обврзувачка шема за енергетска ефикасност и алтернативни мерки

Член 14

(1) Владата на предлог на министерството, донесува Уредба со која се утврдува обврзувачка шема за енергетска ефикасност (во натамошниот текст: ОШЕЕ) за постигнување на заштеди во финалната потрошувачка на енергија, која операторите на системите за дистрибуција и/или снабдувачите со енергија (во натамошниот текст обврзани страни со ОШЕЕ) се должни да ја применат.

(2) ОШЕЕ особено содржи:

1) определување на обврзаните страни со ОШЕЕ;

2) методологија за пресметка на годишни заштеди во потрошувачката на финална енергија, за секој тип на енергент од обврзаните страни со ОШЕЕ посебно;

3) точно определени цели на годишни заштеди во потрошувачката на финалната енергија, за секој тип на енергент за секоја од обврзаните страни со ОШЕЕ посебно;

4) мерки со кои се достигнуваат целите за енергетска ефикасност утврдени со ОШЕЕ и

5) начини за известување од страна на обврзаните страни со ОШЕЕ, како и начини за следење и верификација на заштедите од страна на Агенцијата.

(3) Ако обврзаните страни со ОШЕЕ не ги преземат мерките за постигнување на определените цели на годишни заштеди се должни да извршат плаќање на парични средства во износ определен согласно со прописите со кои се уредува работењето на Фондот за енергетска ефикасност.

(4) Целите за заштеда во потрошувачката на финална енергија, методологијата за пресметка на годишните заштеди и референтниот период за утврдувањето на целите утврдени во уредбата од ставот (1) на овој член, мора да се во согласност со преземените обврски со ратификуваните меѓународни договори.

(5) Со уредбата од ставот (1) на овој член, Владата може да пропише и алтернативни мерки за достигнување на целите за заштеди во потрошувачката на финална енергија кои се утврдени со ОШЕЕ, при тоа определувајќи кој дел од целите за заштеди е планирано да се достигне со примена на алтернативните мерки.

(6) Средствата за реализација на алтернативните мерки може да се обезбедат преку донации, буџетот на Република Северна Македонија и од други извори. Во случаите кога Владата обезбедува финансиска поддршка во врска со реализација на алтернативните мерки, се применуваат прописите за контрола за државна помош.

(7) Ако уредбата од ставот (1) на овој член ги определува операторите на системите за дистрибуција на енергија како обврзани страни со ОШЕЕ, Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги (во натамошниот текст: Регулаторна комисија за енергетика), преку соодветните тарифни системи, ги признава оправданите трошоци во врска со обврските за операторите на системите за дистрибуција утврдени со ОШЕЕ.

(8) Агенцијата е надлежна да го следи спроведувањето на ОШЕЕ. Регулаторната комисија за енергетика е должна на барање на Агенцијата да достави податоци во врска со работењето на обврзаните страни со ОШЕЕ, потребни за следењето на спроведувањето на ОШЕЕ.

(9) Агенцијата на својата веб-страница, за секоја од обврзаните страни со ОШЕЕ посебно, ги објавува планираните и остварените заштеди на финалната потрошувачка на енергија на годишно ниво.

(10) Најдоцна до 31 јануари во тековната за претходната година, секоја од обврзаните страни со ОШЕЕ е должна да поднесе до Министерството и Агенцијата податоци за вкупните продажби на енергија, географската дистрибуција на продадената односно дистрибуираната енергија на територијата на целата држава, податоци за категориите на потрошувачи согласно Правилата за тарифните системи за дистрибуција каде што е тоа применливо, како и предлог мерки кои имаат за цел да ја подобрат енергетската ефикасност и други податоци кои се неопходни за спроведување на ОШЕЕ, алтернативните мерки и НАПЕЕ.

(11) Министерството во рок од 30 дена од донесувањето на уредбата од ставот (1) на овој член, го известува Секретаријатот на Енергетската заедница за мерките и начинот на постигнување на целите утврдени со уредбата.

Обврски на големите трговци за задолжителна енергетска контрола

Член 15

(1) Сите големи трговци се должни да спроведуваат енергетска контрола на секои четири години, согласно со одредбите на овој закон и Правилникот за енергетска контрола на големите трговци.

(2) Со задолжителните енергетски контроли на големите трговци се обезбедува:

1) проценка и исплатливост на можностите за намалување на потрошувачката на енергија во зградите, придружните (помошните) постројките, опремата и индустриските процеси;

2) утврдување на остварените заштеди како резултат од примената на мерките за подобрување на енергетската ефикасност и заштедата на енергија и

3) намалување на емисиите на штетни материи во околината.

(3) Енергетската контрола од ставот (1) на овој член ја вршат:

1) надворешни овластени енергетски контролори на големите трговци, врз основа на договор помеѓу големиот трговец и носителот на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци или

2) овластени енергетски контролори на големите трговци, кои се вработени во големиот трговец.

(4) Големите трговци немаат обврска да спроведуваат енергетска контрола согласно со ставот (1) на овој член доколку:

1) имаат спроведено систем за управување со енергија или управување со животната средина сертифициран од акредитирано тело за оценка на сообразност согласно Законот за акредитација, кој е во согласност со соодветните европски или меѓународни (ISO) стандарди, под услов системот на управување да вклучува енергетска контрола која ги исполнува поблиските барања пропишани со Правилникот за енергетска контрола на големите трговци или

2) енергетската контрола се спроведува како дел од систем за управување со животната средина во рамките на интегрирана еколошка дозвола издадена во согласност со прописите од областа на заштитата на животната средина, доколку енергетската контрола ги исполнува поблиските барања пропишани со Правилникот за енергетска контрола на големите трговци.

(5) Големите трговци во рок од 30 дена од денот на спроведување на енергетската контрола се должни да го достават извештајот од спроведената енергетска контрола до Агенција, заедно со податоците кои се користени при изработка на извештајот.

(6) Во случаите од ставот (4) на овој член, големите трговци се должни до Агенцијата да го достават соодветниот сертификат, интегрираната еколошка дозвола и друга документација со која се потврдува дека воспоставениот систем ги исполнува барањата за енергетска контрола пропишани со Правилникот за енергетска контрола на големите трговци, во рок од 30 дена од издавањето на соодветниот сертификат или интегрирана еколошка дозвола.

(7) Доколку се исполнети барањата пропишани согласно Правилникот за енергетска контрола на големите трговци, Агенцијата во рок од 30 дена од денот на приемот на соодветната документација, издава потврда за исполнување на обврската на големите трговци на овој член.

(8) Агенцијата води евиденција за доставени извештаи за спроведена енергетска контрола, како и за издадените потврди согласно со ставот (7) на овој член.

(9) Малите и средните трговци можат да спроведат енергетска контрола или воспостават систем за управување со енергијата согласно со ставот (4) точка 1) на овој член.

(10) Спроведувањето на доброволни енергетски контроли или воспоставувањето на системи за управување со енергијата кај малите и средните трговци се поттикнува од страна на Агенцијата, особено преку:

1) развивање на програми за спроведување на доброволни енергетски контроли и спроведување на препораките од извршените контроли;

2) промовирање на предностите од управувањето со енергијата преку презентации на студии на случај за најдобрите практики кај малите и средните трговци;

3) развивање на програми за подигнување на свеста за придобивките од енергетските контроли преку соодветни советодавни услуги и

4) учество во развојот на дополнителни обуки и други програми наменети за енергетските контролори, а во врска со доброволните енергетски контроли кај малите и средните трговци.

Спроведување на енергетска контрола кај големите трговци

Член 16

(1) Министерот донесува Правилник за енергетска контрола на големите трговци со кој поблиску се уредуваат:

1) начинот на спроведувањето на енергетската контрола од страна на носителите на лиценци за вршење на енергетски контроли на големите трговци;

2) начинот на спроведувањето на внатрешна енергетска контрола на големите трговци од страна на овластени енергетски контролори вработени во големите трговци;

3) методологија за пресметка и верификација на заштедата на енергија на големите трговци;

4) поблиски барања во врска со енергетската контрола како дел од систем за управување со енергија или управување со животната средина сертифициран од акредитирано тело за оцена на сообразност, во согласност со соодветните европски или меѓународни (ISO) стандарди;

5) поблиски барања во врска со енергетската контрола како дел од поширок систем за управување со животната средина во рамките на интегрирана еколошка дозвола;

6) содржината и формата на извештајот за спроведена енергетска контрола и начин на подготовка на извештајот;

7) содржината и формата на потврдата од членот 15 став (7) од овој закон;

8) основните елементи на програмата и начинот на вршење обука, начинот на полагање стручен испит за енергетски контролор на големите трговци, како и начинот на евалуација и признавање на завршените обуки спроведени од меѓународни организации кои се сертифицирани за спроведување обуки за имплементација на обврските на големите трговци од членот 15 од овој закон;

9) основни елементи на програмата за усовршување на енергетските контролори;

10) начинот, постапката и поблиските услови за избор на правни лица што вршат обуки за енергетски контролори и усовршување на енергетските контролори на големите трговци;

11) содржината и формата на барањето за издавање, продолжување и

признавање на овластување за енергетски контролор на големите трговци, како и потребната документација;

12) содржината и формата на барањето за издавање, продолжување и признавање на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци, како и потребната документација;

13) содржината, формата и начинот на водење на регистарот на издадени, одземени и признаени овластувања за енергетски контролори и регистарот на издадени, одземени и признаени лиценци за вршење енергетска контрола на големите трговци;

14) содржината и формата на уверението за успешно завршена обука за усовршување на енергетски контролор на големите трговци;

15) содржината и формата на овластувањето за енергетски контролор и на лиценцата за вршење на енергетска контрола на големите трговци;

16) начин на вршење на проверките на системи за греење и климатизација со инсталиран капацитет над 70 kW кој опфаќа:

- содржината, начинот и роковите за проверка на работењето на котлите, соодветно другите ложишта, вклучувајќи го и системот за греење на објектот или индивидуалните делови од системот за греење,

- граничните вредности на состојбата на процесот на согорување, рокови и мерки за постигнување на овие вредности според инсталираните капацитет на котли или печки,

- формата и содржината на извештајот за извршената проверка и начинот на евидентирање на податоците добиени со мерења и

17) формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата на извештаите за извршената проверка на системи за греење и климатизација со ефективна моќност поголема од 70 kW и на издадените потврди за исполнување на условите за работа на системите за греење и климатизација, кои ги води Агенцијата за енергетика согласно со членот 34 став (6) од овој закон.

(2) Нарачателот на енергетската контрола е должен на носителот на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци со кој склучил договор за

енергетска контрола да му ги достави на увид сите податоци, техничка и друга документација за предметот за енергетска контрола и да му овозможи услови за непречено вршење на енергетска контрола.

(3) Носителот на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци по спроведената енергетска контрола на големите трговци, изготвува извештај за енергетска контрола и наплаќа надоместок.

(4) Висината на надоместокот се пресметува врз основа на видот и големината на постројките и зградите кои се предмет на енергетска контрола.

(5) Поблиските критериуми од ставот (4) на овој член, се пропишуваат со тарифникот за енергетски контроли на големи трговци што го донесува министерот, врз основа на претходна согласност од Владата.

(6) Нарачателот на енергетска контрола може да го стави на располагање извештајот за спроведената енергетската контрола на големите трговци од членот 16 став (3) од овој закон на ЕСКО кое врши енергетски услуги согласно со овој закон.

(7) Во случаите кога во опфатот на енергетската контрола на големи трговци биле вклучени згради кои биле предмет на енергетска контрола согласно со прописот од членот 32 став (1) од овој закон и прописот од членот 38 став (2) од овој закон, овие згради нема да бидат предмет на енергетска контрола кај големите трговци.

(8) Агенцијата врши годишна контрола на спроведените енергетски контроли на големите трговци, по случаен избор и согласно начелата на транспарентност и недискриминација, преку проверка на статистички значаен и

репрезентативен примерок од сите извршени енергетски контроли на големите трговци. За оваа намена, Агенцијата може да ангажира соодветно квалификуван надворешен експерт или правно лице.

(9) Ако Агенцијата, врз основа на контролата од ставот (8) на овој член, утврди дека енергетската контрола не е спроведена во согласност со Правилникот за енергетска контрола на големите трговци, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка согласно со одредбите од овој закон.

Овластени енергетски контролори на големите трговци Член 17

(1) Министерството ги спроведува испитите и издава овластувања за енергетски контролори на големите трговци, на начин пропишан во Правилникот за енергетска контрола на големите трговци.

(2) Физичко лице може да полага испит за енергетски контролор на големите трговци, со доставување на барање до министерството и доказ дека ги исполнува следните услови:

1) најмалку завршено високо образование во областа на градежништвото, машинството или електроенергетика (диплома за завршено високо образование VII/1 или диплома согласно со Болоњската декларација најмалку со 180 кредити според европскиот кредит трансфер систем (ЕКТС));

2) најмалку пет години работно искуство на работи на испитување, проектирање, надзор, одржување или водење на енергетски или процесни постројки, вршење на енергетски контроли или други енергетски услуги во индустријата, или работа на стручни или научни дејности од областа на енергетиката и

3) поседува уверение за завршена обука за енергетски контролор на големите трговци кај правните лица овластени за спроведување на обуки за енергетски контролори на големите трговци.

(3) Испитот од ставот (1) на овој член се состои од писмен и практичен дел кој се полага пред комисија формирана од министерот. Постапката за спроведување на испитот подетално се уредува со Правилникот за енергетска контрола на големите трговци.

(4) Комисијата од ставот (3) на овој член е составена од три члена и тоа: еден претставник од Министерството, Агенцијата и од Министерството надлежно за вршење на работите од областа на уредување на просторот.

(5) Членовите на Комисијата од ставот (3) на овој член треба да имаат завршен VII/1 степен образование или да имаат стекнато најмалку 180 кредити според Европскиот кредит трансфер систем (ЕКТС) од областа на градежништвото, архитектурата, машинството или електротехниката.

(6) На членовите на Комисијата од ставот (3) на овој член им следува надоместок за извршената работа, кој треба да биде соодветен на обемот и сложеноста на работата и не повисок од една третина од просечната месечна нето-плата исплатена во Република Северна Македонија во претходната година, објавена од Државниот завод за статистика.

(7) Надоместокот од ставот (6) на овој член со решение го определува министерот, кој се обезбедува од надоместокот на пријавените кандидати за полагање на испитот за енергетски контролори кај големи трговци, согласно со Тарифникот за енергетски контроли на големите трговци од членот 18 став (9) од овој закон.

(8) За издавање на овластување за енергетски контролор, физичкото лице кое го положило испитот од ставот (1) на овој член поднесува барање до министерството.

(9) Физичкото лице кое се стекнало со овластување за енергетски контролор на големите трговци може да врши енергетска контрола доколку е:

1) вработено кај носител на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци или

2) вработено кај голем трговец согласно со членот 15 став (3) точка 2) од овој закон, за потребите на работодавачот.

(10) Овластувањето за енергетски контролор на големите трговци од ставот (1) на овој член важи за период од три години, со можност за продолжување на секои три години. Овластувањето може да се продолжи само ако енергетскиот контролор на големите трговци успешно заврши обука за усовршување на енергетските контролори на големите трговци, согласно со Правилникот за енергетска контрола на големите трговци. Енергетскиот контролор на големите трговци поднесува барање за продолжување на овластувањето до министерството најдоцна 30 дена пред истекот на рокот на важност на важечкото овластување, со доказ за завршена обука за усовршување на контролори на големите трговци.

(11) Министерот донесува решение за одземање на овластувањето на енергетскиот контролор за вршење на енергетски контроли на големите трговци, ако:

1) енергетскиот контролор на големите трговци не ја врши енергетската контрола независно и објективно, односно во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон;

2) на енергетскиот контролор на големите трговци му е изречена прекршочна санкција забрана за вршење на професија или

3) делумно или целосно ја изгуби деловната способност.

(12) Против решението за одземање на овластувањето од ставот (11) на овој член може да се поведе управен спор.

(13) Енергетскиот контролор на кого му е одземено овластувањето врз основа на ставот (11) точка 1) на овој член не може да поднесе барање за издавање на ново овластување пред истекот на период од најмалку една година сметано од денот на одземањето на овластувањето.

(14) Министерството води регистар на издадени, одземени и признаени овластувања за енергетски контролори на големите трговци, кој го објавува на својата веб-страница.

(15) Енергетскиот контролор на големите трговци е должен да ја врши енергетската контрола на објективен и независен начин и не смее да извршува енергетска контрола кај нарачател правно лице:

1) во кое поседува акции или удел;

2) со кое соработувал во инсталацијата на постројките, зградите или опремата, или вршел работи на одржување на постројките или опремата за кои се бара енергетската контрола или

3) во кое е член на орган на управување односно надзор, прокурист или полномошник.

(16) Енергетскиот контролор на големите трговци не смее да извршува енергетска контрола ако нарачателот, сопственикот на удели или акции во нарачателот или законскиот застапник на нарачателот е физичко лице:

1) со кое соработувал во инсталацијата на постројките, зградите или опремата, или вршел работи на одржување на постројките или опремата за кои се бара енергетската контрола или

2) со кој е брачен другар или близок роднина (во права линија без ограничување и странична линија до трет степен).

Обуки на енергетските контролори на големите трговци

Член 18

(1) Агенцијата најмалку еднаш на три години, објавува повик за избор на правни лица за спроведување на обуки за енергетски контролори на големите

трговци, како и за усовршување на енергетските контролори на големите трговци.

(2) Агенцијата донесува решение за избор на правно лице за спроведување на обука и усовршување на енергетски контролори на големите трговци, доколку правното лице поднесе барање и доказ за исполнување на поблиските услови во врска со потребната опрема, просториите и кадарот пропишани согласно со Правилникот за енергетски контроли на големите трговци. Решението за избор е со важност од три години.

(3) Агенцијата ги изготвува и донесува програмите за обука и усовршување на енергетските контролори на големите трговци најдоцна до 31 октомври во годината во која се врши избор на правни лица за спроведување на обуки. Програмите се објавуваат на веб-страницата на Агенцијата.

(4) Агенцијата води евиденција на избраните правни лица од ставот (2) на овој член и истата ја објавува на својата веб-страница.

(5) Правните лица од ставот (2) на овој член се должни да ги спроведуваат обуката и усовршувањето на енергетски контролори согласно со Правилникот за енергетски контроли на големите трговци и Програмата за обука и програмата за усовршување на енергетските контролори на големите трговци од ставот (3) на овој член.

(6) Агенцијата врши контрола на квалитетот на спроведувањето на обуките и усовршувањето на енергетски контроли и доколку утврди неправилности или непочитување на одредбите на овој закон или Правилникот за енергетска контрола на големите трговци, може да донесе решение со кое се укинува решението за избор на правно лице за организирање обука на енергетски контролори на големите трговци.

(7) Против решението на Агенцијата за укинување на решението за избор може да се поведе управен спор.

(8) Правните лица од ставот (2) на овој член издаваат уверение за успешно завршена обука за енергетски контролор и уверение за успешно завршена обука за усовршување на енергетски контролор на големите трговци, најдоцна 15 дена после завршувањето на обуката.

(9) Висината на надоместоците за учество на обука и усовршување, како и трошоците за полагање на испитот се утврдуваат во зависност од просторните и материјалните услови, трошоците за ангажирање на стручни лица за спроведување на обуките и испитите и се пропишуваат со Тарифникот заненергетски контроли на големи трговци. Трошоците за полагање на испитот се приход на Министерството.

(10) Овластување за вршење на енергетска контрола на големите трговци издадено од надлежно тело на држава којашто е договорна страна или учесник во Договорот за енергетска заедница, со примена на начелото на реципроцитет, може да се признае од страна на министерството, на барање на овластеното лице.

(11) Постапката за признавање на овластувањето или другиот соодветен документ за енергетски контролор (во натамошниот текст: признавање на овластување) ја спроведува Комисијата за признавање на овластување, што ја формира министерот.

(12) Комисијата од ставот (11) на овој член е составена од три члена, од кои по еден претставник од министерството, Агенцијата и министерството надлежно за работите од областа на градежништвото. Мандатот на членовите на Комисијата изнесува четири години.

(13) Барањето за признавање на овластувањето се доставува до Министерството заедно со:

1) оригинал од овластувањето или друг соодветен документ за енергетски контролор и заверен превод на овластувањето или друг соодветен документ за енергетски контролор на македонски јазик и

2) заверен превод на писмен документ врз основа на кој надлежното тело може да издава таков вид на овластувањето.

(14) Ако Комисијата од ставот (11) на овој член утврди дека барањето за признавање на овластувањето ги исполнува условите за признавање, во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето ќе предложи на министерството да донесе решение за признавање на овластувањето.

(15) Ако Комисијата од ставот (11) на овој член утврди дека барањето за признавање на овластувањето не ги исполнува условите за признавање на овластувањето или друг соодветен документ за енергетски контролор, во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето ќе предложи на министерството да донесе решение со кое се одбива барањето за признавање на овластувањето.

(16) Против решението со кое се одбива барањето за признавање на овластувањето може да се поведе управен спор.

(17) Министерството наплатува надоместок за признавање на овластување за вршење на енергетска контрола на големите трговци од ставот (11) на овој член најмалку во износ еднаков на трошоците за полагање на испитот за контролори на големите трговци определен со Тарифникот за енергетските контроли на големи трговци.

(18) Носителот на признаено овластување издадено од друга држава е должен да ја спроведува енергетската контрола и да ги почитува обврските за носители на овластување за енергетска контрола на големите трговци пропишани согласно со овој закон и прописите донесени согласно со овој закон.

Носители на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци

Член 19

(1) Со лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци може да се стекне трговец поединец или правно лице кое има вработено најмалку едно лице кое има овластување за енергетски контролор на големите трговци.

(2) Лиценцата од ставот (1) на овој член се издава врз основа на поднесено барање до Министерството кон кое се приложува документ за регистрирана дејност и доказ за вработен овластен енергетски контролор.

(3) Доколку подносителот на барањето од ставот (2) на овој член не го исполнува условот утврден во ставот (1) или поднесе нецелосно барање од ставот (2) на овој член, министерството донесува решение со кое се одбива барањето.

(4) Лиценцата за вршење на енергетска контрола на големите трговци важи за период од пет години, со можност за продолжување на секои пет години. Лиценцата може да се продолжи доколку носителот на лиценца кој го исполнува условот од ставот (1) на овој член, поднесе барање за продолжување на лиценцата до министерството, најдоцна 30 дена пред истекот на постојната лиценца.

(5) За издавање и продолжување на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци се наплатува надоместок, имајќи предвид материјалните и други трошоци потребни за спроведување на соодветната постапка, определени во Тарифникот за енергетските контроли на големите трговци.

(6) Носителот на лиценца е должен да води евиденција за извршените енергетски контроли, а документацијата за извршените контроли да ја чува најмалку десет години.

(7) За секоја настаната промена во уписот во трговскиот регистар или регистарот за други правни лица и/или за промени во врска со вработените

енергетски контролори, носителот на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци е должен да го извести министерството во рок од 15 дена од настанатата промена, со приложување на соодветен доказ за настанатата промена.

(8) Лиценцата или друг соодветен документ за вршење на енергетска контрола на големите трговци издадена од надлежно тело на држава којашто е договорна страна или учесник во Договорот за енергетска заедница, со примена на начелото на реципроцитет, може да се признае од страна на министерството, на барање на носителот кој е должен да основа подружница со седиште во Република Северна Македонија.

(9) За начинот и постапката за признавање на лиценца од ставот (8) на овој член, соодветно се применуваат одредбите на членот 18 ставови (11), (12), (13), (14), (15), (16), (17) и (18) од овој закон.

(10) Министерството донесува решение за одземање на лиценцата за вршење на енергетски контроли на големите трговци, ако:

1) носителот на лиценца престанал да го исполнува условот од ставот (1) на овој член;

2) носителот на лиценца не го достави годишниот извештај во пропишаниот рок до Агенцијата;

3) носителот на лиценца не ја врши енергетската контрола независно, самостојно и објективно, во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон или

4) носителот на лиценца не го извести министерството за секоја настаната промена согласно со ставот (8) на овој член.

(11) Против решението на министерството од ставовите (3) и (10) на овој член може да се поведе управен спор.

(12) Носителот на лиценца е должен најдоцна до 31 декември во тековната година да достави до министерството доказ од надлежен орган за водење на евиденција на вработени лица за исполнување на условот од ставот (1) на овој член.

(13) Носителот на лиценца е должен, најдоцна до 31 јануари во тековната година, да достави до Агенцијата годишен извештај за спроведените енергетски контроли во претходната календарска година, кон кој ги приложува сите поединечни извештаи за извршените енергетски контроли за извештајниот период.

(14) Агенцијата, врз основа на годишните извештаи од ставот (13) на овој член, подготвува годишен извештај во врска со спроведените енергетски контроли на големите трговци во текот на претходната календарска година и истиот го доставува до Министерството најдоцна до 31 март во тековната година.

(15) Министерството води регистар за издадени, одземени и признаени лиценци за вршење на енергетски контроли на големите трговци, кој го објавува на својата веб-страница.

Анализа на трошоци и придобивки при барања за издавање овластување за изградба на нови објекти за производство на електрична и/или топлинска енергија

Член 24

(1) Лицата кои поднесуваат барања за издавање на овластување за изградба на нови објекти или проширување на постојни објекти за производство на електрична и/или топлинска енергија, се должни да спроведат претходна анализ на трошоците и придобивките (cost-benefit) и да ја поднесат до надлежниот орган определен согласно со Законот за енергетика, како дел од потребната документација за издавање на овластување, во следниве случаи:

1) при изградба на нов енергетски објект за производство на електрична

енергија (термоцентра) со вкупен топлински капацитет на влез во постројката поголем од 20MW, со цел да се проценат трошоците и придобивките при работата на инсталацијата како високо ефикасна комбинирана постројка (ВЕКП);

2) при суштинско реновирање на постоечки енергетски објект за производство на електрична енергија (термоцентра) со вкупен топлински капацитет на влез во постројката поголем од 20MW, со цел да се проценат трошоците и придобивките од конвертирање во ВЕКП;

3) при планирање на изградба или суштинско реновирање на индустриска енергетска постројка со вкупен топлински капацитет на влез поголем од 20MW која произведува отпадна топлина со ниво на температура кое овозможува економски оправдана употреба, со цел да се проценат трошоците и придобивките при искористување на отпадната топлина за задоволување економски оправдана побарувачка, вклучително и преку когенерација, како и поврзување на таа инсталација кон дистрибутивен систем за централно греење и ладење;

4) при планирање на изградба на нов дистрибутивен систем за централно греење и ладење, или во постоечки систем за централно греење или ладење се планира нова инсталација за производство на енергија со вкупен влез на топлина од над 20 MW или таква постоечка инсталација треба да биде значително реновирана, со цел да се процени трошокот и придобивките од искористување на отпадната топлина од блиските индустриски инсталации.

(2) По исклучок на ставот (1) на овој член, Анализата на трошоци и придобивки не се спроведува на:

1) оние постројки за производство на електрична енергија кои работат во период при најголема побарувачка на електрична енергија или се користат како резерва, а кои се планирани просечно во период од пет години да работат помалку од 1.500 часа годишно и

2) постројки коишто треба да бидат лоцирани во близина на локација за геолошко складирање на CO₂.

(3) Министерот донесува Правилник со кој се уредуваат содржината и начинот на изработка на анализата на трошоците и придобивките од ставот (1) на овој член, како и начинот на проверка на исполнетост на исклучоците од ставот (2) на овој член од страна на Агенцијата.

Енергетски услуги и ЕСКО

Член 26

(1) Енергетските услуги ги вршат ЕСКО, врз основа на договорите за енергетски услуги од членот 27 од овој закон.

(2) Енергетските услуги кои се вршат врз основа на договорите за енергетски услуги уредени со членот 27 од овој закон можат да вклучуваат изградба, реконструкција, енергетско реновирање, одржување, инсталација на ефикасно греење, ладење, осветлување, опрема за вентилација или услуги во врска со управување и следење на потрошувачката на енергија.

(3) ЕСКО кое врши енергетски услуги на домашниот пазар е должно да достави назив, адреса и контакт податоци за друштвото, како и опис на енергетските услуги кои ги нуди до Агенцијата, во рок од 30 дена од започнувањето со дејноста. Агенцијата води список на активни ЕСКО кој се објавува на веб- страницата на Агенцијата.

Поддршка на развојот на енергетските услуги од страна на Агенцијата

Член 28

(1) Агенцијата го поттикнува развојот на пазарот на енергетски услуги и

пристапот до овој пазар, особено преку:

1) обезбедување јасни и лесно пристапни информации за достапни енергетски услуги, преку воспоставување на јавно достапен електронски систем или веб-страница, преку кој давателите на енергетски услуги можат да објавуваат информации и да ги нудат своите услуги или на друг начин;

2) приготвување на модел-договори или делови од модел-договори за снабдување со енергија и договори за енергетски карактеристики кои се склучуваат со ЕСКО од страна на приватниот сектор, со посебно внимание на малите и средните трговци, со цел гарантирање на правата на корисниците на енергетски услуги и гарантирање на заштеди на енергија;

3) обезбедување на информации и поддршка во однос на достапните финансиски инструменти, субвенции, донации и заеми кои ги нудат трети лица и можат да се искористат за поддршка на проекти за енергетски услуги и

4) објавување на примери на неповолни или проблематични одредби или делови од договори за снабдување со енергија и договори за енергетски карактеристики на својата веб-страница.

(2) Агенцијата го поттикнува развојот на пазарот на енергетски услуги и пристапот до овој пазар од страна на лицата од јавниот сектор, особено преку:

1) давање на информации и техничка поддршка на јавниот сектор во врска со понуди за енергетски услуги, особено за реконструкција на зградите во јавниот сектор и јавното осветлување;

2) обезбедување на информации за најдобрите практики во однос на договорите за енергетски услуги, вклучувајќи, доколку е достапно, анализа на трошоците и придобивките од аспект на времетраење на договорите;

3) спроведување на анализи и врз основ на наодите од истите, доставување на предлози до министерството и останатите надлежни органи за постоење на регулаторни или не-регулаторни бариери кои го отежнуваат користењето на договорите за енергетски услуги или примена на мерки за енергетска ефикасност и

4) спроведување на квалитативен преглед во однос на сегашниот и иден развој на пазарот на енергетски услуги, врз основа на кои предлага соодветни мерки во НАПЕЕ.

(3) Независни посредници, вклучувајќи и агрегатори, можат да учествуваат во развојот на пазарот на енергетски услуги и активностите на ЕСКО, како на страната на побарувачката така и на страна на понудата на енергетските услуги.

(4) Агенцијата по претходна согласност од министерството, објавува упатство со насоки во врска со договорите на енергетските услуги, постапките и документите за подготовка и започнување на постапка за избор на ЕСКО од страна на лицата од јавниот сектор, а особено од страна на единиците на локалната самоуправа, насоки во врска со изработката на физибилити и слични студии за јавно приватно партнерство. Агенцијата го објавува упатството на својата веб-страница.

(5) Доколку Агенцијата дојде до информации дека операторите на системите за дистрибуција или снабдувачите со електрична или топлинска енергија и природен гас или давателите на енергетски услуги го попречуваат нудењето или вршењето на енергетските услуги или кои било други мерки за подобрување на енергетската ефикасност пропишани согласно со овој закон и прописите донесени согласно со овој закон или го попречуваат развојот на пазарот за енергетските услуги, вклучувајќи затворање на пазарот за конкурентите или злоупотреба на доминантната позиција во спротивност со одредбите на применливите прописи за заштита на конкуренцијата, доставува известување до Комисијата за заштита на конкуренцијата.

Информации и обука за енергетска ефикасност

Член 29

(1) Агенцијата, во соработка и со учество на засегнати страни во областа на енергетската ефикасност, промовира иницијативи за подигање на свеста за информирање на граѓаните за придобивките од преземањето на мерки за подобрување на енергетската ефикасност, се со цел да ја олесни промената на однесувањето кај граѓаните преку која може да се подобри ефикасното користење на енергија од страна на мали потрошувачи на енергија дефинирани согласно со Законот за енергетика, вклучувајќи ги домаќинствата.

(2) За реализација на активностите од ставот (1) на овој член, Агенцијата може да обезбеди информации и обуки во врска со:

- 1) пристап до финансирање, грантови или субвенции кои ги нудат банки, заемодавачи и останати финансиски институции;
- 2) проекти кои служат за пример;
- 3) мерки за подобрување на енергетската ефикасност на работните места или
- 4) други информации за заинтересираните страни во врска со мерки за подобрување на енергетската ефикасност.

Проверки на системи за греење и климатизација

Член 34

(1) Сопствениците или управителите на згради кои користат технички системи за греење или комбинирани технички системи за греење со вентилација со ефективна моќност поголема од 70kW се должни да вршат редовни проверки на таквите системи, најмалку еднаш во четири години, со цел да се утврди степенот на корисност на котелот, односно ложиштето, како и да се преземат мерки за да се достигнат вредностите на состојба на процесот на согорување пропишани во соодветната техничка документација за техничкиот систем што е предмет на проверка.

(2) Сопствениците или управителите на згради кои користат технички системи за климатизација или комбинирани технички системи за климатизација со вентилација со ефективна моќност поголема од 70kW се должни да вршат редовни проверки на таквите системи, најмалку еднаш во четири години, со цел да се процени капацитетот на системот за климатизација со потребите за ладење на зградата, како и процена на можностите за оптимизација на техничкиот систем, земајќи ги предвид просечните или вообичаените услови за функционирање.

(3) Проверките од ставовите (1) и (2) на овој член се вршат од страна на носители на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци и истите вклучуваат процена на ефикасноста на инсталираните системи за греење и климатизација и одмерување на системот за климатизација со потребите за ладење на зградата, како и одмерување на можностите за оптимизација на системот земајќи ги предвид просечните или вообичаените услови за функционирање на системот за климатизација или греење.

(4) Носителите на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци кои ги спроведуваат проверките од ставовите (1) и (2) на овој член се должни да изготват извештај за спроведените проверки и истиот да го достават до Агенцијата во рок од 30 дена од денот на завршувањето на проверката.

(5) Агенцијата на барање на сопственик или управител на зграда која била предмет на проверка за која е доставен соодветен извештај, издава потврда за исполнувањето на условите за работа на системи за греење и климатизација.

(6) Агенцијата води евиденција на извештаите од ставот (4) на овој член и на издадените потврди од ставот (5) на овој член.

(7) Зградите и градежните единици за кои се спроведува договор за енергетски услуги од страна на ЕСКО се ослободени од обврските за проверки согласно овој член, за времетраењето на договорот за енергетски услуги.

Енергетски контроли на згради

Член 38

(1) Со енергетската контрола на згради се обезбедува:

1) процена и исплатливост на можностите за намалување на потрошувачката на енергија во зградите и придружните (помошните) постројки и опрема на зградите;

2) издавање на сертификат за енергетски карактеристиките на зградата и

3) утврдување на остварените заштеди како резултат од примената на мерките за подобрување на енергетската ефикасност.

(2) Министерот донесува Правилник за енергетска контрола на згради со кој поблиску се уредува:

1) начинот на спроведувањето на енергетската контрола на згради, за секоја категорија на згради посебно (згради со едноставен технички систем и згради со сложен технички систем, согласно со категоризацијата пропишана со Правилникот за енергетски карактеристики на зградите од членот 32 од овој закон);

2) начинот на процена на основната потрошувачка на енергија;

3) содржината и формата на извештајот за спроведена енергетската контрола на згради;

4) методологија за пресметка, мерење и верификација на заштедата на енергија кај зградите;

5) содржината и формата на извештајот за спроведена енергетска контрола и начин на подготовка на извештајот;

6) основните елементи на програмата и начинот на спроведување на обука, како и постапката за полагање на стручен испит за енергетски контролори на згради;

7) основни елементи на програмата за усовршување на енергетските контролори;

8) начинот, постапката и поблиските услови за избор на правни лица што вршат обуки за енергетски контролори на згради;

9) содржината и формата на барањето за издавање, продолжување и признавање на овластување за енергетски контролор на згради, како и потребната документација;

10) содржината и формата на барањето за издавање, продолжување и признавање на лиценца за вршење на енергетска контрола на згради, како и потребната документација;

11) содржината, формата и начинот на водење на регистарот на издадени, одземени и признаени овластувања за енергетски контролори на згради;

12) содржината, формата и начинот на водење на регистарот на издадени, одземени и признаени лиценци за вршење на енергетски контроли за вршење енергетска контрола на згради;

13) содржината и формата на уверението за успешно завршена обука за усовршување на енергетски контролор на згради и

14) содржината и формата на овластувањето за енергетски контролор на згради и лиценцата за вршење на енергетска контрола на згради.

(3) Носителот на лиценца за вршење на енергетска контрола на згради по спроведената енергетска контрола изготвува извештај за енергетска контрола и наплаќа надоместок.

(4) Висината на надоместокот се пресметува врз основа на категоријата, намената и површината на зградите кои се предмет на енергетска контрола со Тарифникот за енергетски контроли на згради.

(5) Нарачателот на енергетска контрола може да го стави на располагање извештајот за спроведена енергетска контрола на зграда од ставот (3) на овој член на ЕСКО кои вршат енергетски услуги согласно со овој закон.

(6) Агенцијата врши годишна контрола на спроведените енергетски контроли на згради, по случаен избор и согласно со начелата на транспарентност и недискриминација, преку проверка на статистички значаен и репрезентативен примерок од сите извршени енергетски контроли на згради. За оваа намена, Агенцијата може да ангажира соодветно квалификуван надворешен експерт или правно лице.

(7) Ако Агенцијата врз основа на контролата од ставот (6) на овој член, утврди дека спроведената енергетска контрола не е спроведена во согласност со Правилникот за енергетска контрола на згради, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка согласно со одредбите од овој закон.

Овластени енергетски контролори на згради

Член 39

(1) Министерството ги спроведува испитите и издава овластувања за енергетски контролори на згради.

(2) Физичко лице може да полага испит за енергетски контролор на згради доколку достави барање до министерството со доказ дека ги исполнува следниве услови:

1) има најмалку завршено високо образование во областа на градежништвото, архитектурата, машинството или електроенергетика (диплома за завршено високо образование VII/1 или диплома согласно со Болоњската декларација најмалку со 180 кредити според европскиот кредит трансфер систем (ЕКТС));

2) има најмалку пет години работно искуство на работи на испитување, проектирање, надзор на изградба или реконструкција на згради и нивните инсталации или работа на стручни или научни дејности од областа на градежништвото и енергетиката и

3) поседува уверение за завршена обука за енергетски контролор на згради кај правните лица овластени за спроведување на обуки за енергетски контролори за згради.

(3) Испитот од ставот (1) на овој член се состои од писмен и практичен дел кој се полага пред комисија формирана од министерот. Постапката за спроведување на испитот подетално се уредува со Правилникот за енергетска контрола на згради.

(4) Комисијата од ставот (3) на овој член е составена од три члена и тоа: еден претставник од Министерството, Агенцијата и од Министерството надлежно за вршење на работите од областа на уредување на просторот.

(5) Членовите на Комисијата од ставот (3) на овој член треба да имаат завршен VII/1 степен образование или да имаат стекнато најмалку 180 кредити според Европскиот кредит трансфер систем (ЕКТС) од областа на градежништвото, архитектурата, машинството или електротехниката.

(6) На членовите на Комисијата од ставот (3) на овој член им следува надоместок за извршената работа, кој треба да биде соодветен на обемот и сложеноста на работата и не повисок од една третина од просечната нетоплата исплатена во Република Северна Македонија во претходната година, објавена од Државниот завод за статистика.

(7) Надоместокот од ставот (6) на овој член со решение го определува министерот, кој се обезбедува од надоместокот на пријавените кандидати за

полагање на испитот за енергетски контроли на згради согласно со Тарифникот за енергетски контроли на згради од членот 40 став (9) од овој закон.

(8) За издавање на овластување за енергетски контролор на згради, физичкото лице кое го положило испитот од ставот (1) на овој член поднесува барање до министерството.

(9) Физичкото лице кое се стекнало со овластување за енергетски контролор на згради може да врши енергетска контрола само ако е вработено кај носител на лиценца за вршење на енергетска контрола за згради.

(10) Овластувањето за енергетски контролор на згради од ставот (1) на овој член важи за период од три години, со можност за продолжување на секои три години. Овластувањето може да се продолжи само ако енергетскиот контролор на згради успешно заврши обука за усовршување на енергетските контролори на згради, согласно со Правилникот за енергетска контрола за згради. Енергетскиот контролор на згради поднесува барање за продолжување на овластувањето до министерството најдоцна 30 дена пред истекот на рокот на важност на добиеното овластување, со доказ за завршена обука за усовршување на контролори на згради.

(11) Министерот донесува решение за одземање на овластувањето на енергетскиот контролор за вршење на енергетски контроли на згради, ако:

1) енергетскиот контролор на згради не ја врши енергетската контрола независно и објективно, односно во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон;

2) на енергетскиот контролор на згради му е изречена прекршочна санкција забрана за вршење на професија или

3) делумно или целосно ја изгуби деловната способност.

(12) Против решението за одземање на овластувањето од ставот (11) на овој член може да се поведе управен спор.

(13) Енергетскиот контролор на кого му е одземено овластувањето врз основа на ставот (11) точка 1) на овој член не може да поднесе барање за издавање на ново овластување пред истекот на период од најмалку една година сметано од денот на одземањето на овластувањето.

(14) Министерството води регистар на издадени, одземени и признаени овластувања за енергетски контролори на згради, кој го објавува на својата веб-страница.

(15) Енергетскиот контролор е должен да ја врши енергетската контрола на објективен и независен начин и не смее да извршува енергетска контрола кај нарачател правно лице:

1) во кое поседува акции или удел;

2) со кое соработувал во изработка на проектот, ревизија на проектот или изградбата на зградата, вршел надзор на градење, или вршел работи на одржување на зградата или градежната единица за кој се бара енергетската контрола или

3) во кое е член на орган на управување, односно надзор, прокурист или полномошник.

(16) Енергетскиот контролор не смее да извршува енергетска контрола ак нарачателот, или сопственикот на удели или акции во нарачателот, или законскиот застапник на нарачателот е физичко лице:

1) со кое соработувал во изработка на проектот, ревизија на проектот или изградбата на зградата вршел надзор на градење;

2) за кое вршел работи на одржување на зградата или градежната единица за кој се бара енергетската контрола или

3) со кој е брачен другар или близок роднина (во права линија без ограничување и странична линија до трет степен).

Обуки на енергетските контролори на згради

Член 40

(1) Агенцијата најмалку еднаш на три години, објавува повик за избор на правни лица за спроведување на обуки за енергетски контролори на згради, како и за усовршување на енергетските контролори на згради.

(2) Агенцијата донесува решение за избор на правно лице за спроведување на обука и усовршување на енергетски контролори на згради, доколку правното лице поднесе барање и доказ за исполнување на поблиските услови во врска со потребната опрема, просториите и кадарот пропишани согласно со Правилникот за енергетски контроли на згради. Решението за избор е со важност од три години.

(3) Агенцијата ги изготвува и донесува програмите за обука и усовршување на енергетските контролори на згради најдоцна до 31 октомври во годината во која се врши избор на правни лица за спроведување на обуки и усовршување на енергетски контролори на згради. Програмите се објавуваат на веб-страницата на Агенцијата.

(4) Агенцијата води евиденција на избраните правни лица од ставот (2) на овој член и истата ја објавува на својата веб-страница.

(5) Правните лица од ставот (2) на овој член се должни да ги спроведуваат обуката и усовршувањето на енергетски контролори на згради согласно со Правилникот за енергетска контрола на згради и програмата за обука и програмата за усовршување на енергетските контролори на згради од ставот (3) на овој член.

(6) Агенцијата врши контрола на квалитетот на спроведувањето на обуките и усовршувањето на енергетски контроли и доколку утврди неправилности или непочитување на одредбите на овој закон или Правилникот за енергетска контрола на згради, може да донесе решение со кое се укинува решението за избор на правно лице за спроведување на обуки или усовршување на енергетски контролори на згради.

(7) Против решението на Агенцијата за укинување на решението за избор може да се поведе управен спор.

(8) Правните лица од ставот (2) на овој член издаваат уверение за успешно завршена обука за енергетски контролор на згради и уверение за успешно завршена обука за усовршување на енергетски контролор на згради, најдоцна 15 дена по завршувањето на обуката.

(9) Висината на надоместоците за учество на обука и обука за усовршување, како и трошоците за полагање на испитот се утврдуваат во зависност од просторните и материјалните услови, трошоците за ангажирање на стручни лица за спроведување на обуките и испитите, и се пропишуваат со Тарифникот за енергетски контроли на згради. Трошоците за полагање на испитот се приход на Министерството.

(10) Овластување за вршење на енергетска контрола на згради издадено од надлежно тело на држава којашто е договорна страна или учесник во Договорот за енергетска заедница, со примена на начелото на реципроцитет, може да се признае од страна на министерството на барање на овластеното лице.

(11) Признавањето на овластувањето го спроведува Комисијата за признавање на овластување што ја формира министерот.

(12) Комисијата од ставот (11) на овој член е составена од три члена, од кои по еден претставник од министерството, Агенцијата и министерството надлежно за работите од областа на градежништвото. Мандатот на членовите на Комисијата изнесува четири години.

(13) Барањето за признавање на овластувањето на овој член се доставува до министерството заедно со:

1) оригинал од овластувањето или друг соодветен документ за енергетски контролор и заверен превод на овластувањето или друг соодветен документ за енергетски контролор на македонски јазик и

2) заверен превод на писмен документ врз основа на кој надлежното тело може да издава таков вид на овластувањето или друг соодветен документ за енергетски контролор.

(14) Ако Комисијата од ставот (11) на овој член утврди дека барањето за признавање на овластувањето ги исполнува условите за признавање, во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето ќе предложи на министерството да донесе решение за признавање на овластувањето.

(15) Ако Комисијата од ставот (11) на овој член утврди дека барањето за признавање на овластувањето на овој член не ги исполнува условите за признавање на овластувањето или друг соодветен документ за енергетски контролор, во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето ќе предложи на министерството да донесе решение со кое се одбива барањето за признавање на овластувањето или друг соодветен документ за енергетски контролор.

(16) Против решението со кое се одбива барањето за признавање на овластувањето на овој член може да се поведе управен спор.

(17) Министерството наплатува надоместок за признавање на овластување за вршење на енергетска контрола на згради од ставот (11) на овој член најмалку во износ еднаков на трошоците за полагање на испитот за контролори на големите трговци определен со Тарифникот за енергетските контроли на згради.

(18) Носителот на признаено овластување издадено од друга држава е должен да ја спроведува енергетската контрола и да ги почитува обврските за носители на овластување за енергетска контрола на згради пропишани согласно со овој закон и прописите донесени согласно со овој закон.

Носители на лиценца за вршење на енергетски контроли на згради

Член 41

(1) Со лиценца за вршење на енергетска контрола на згради може да се стекне трговец поединец или правно лице кое има вработено најмалку едно лице кое има овластување за енергетски контролор на згради.

(2) Лиценцата од ставот (1) на овој член се издава врз основа на поднесено барање до Министерството кон кое се приложува документ за регистрирана дејност и доказ за вработен овластен енергетски контролор на згради.

(3) Доколку подносителот на барањето не го исполнува условот утврден во ставот (1) на овој член или поднесе нецелосно барање од ставот (2) на овој член, министерството донесува решение со кое се одбива барањето.

(4) Лиценцата за вршење на енергетска контрола на згради важи за период од пет години, со можност за продолжување на секои пет години. Лиценцата може да се продолжи доколку носителот на лиценца кој го исполнува условот од ставот (1) на овој член, поднесе барање за продолжување на лиценцата до министерството, најдоцна 30 дена пред истекот на постојната лиценца.

(5) За издавање и продолжување на лиценца за вршење на енергетска контрола на згради се наплатува надоместок имајќи ги предвид материјалните и други трошоци потребни за спроведување на соодветната постапка, определен во Тарифникот за енергетските контроли на згради.

(6) Носител на лиценца е должен да води евиденција за извршените енергетски контроли, а документацијата за извршените контроли ја чува најмалку десет години.

(7) За секоја настаната промена во уписот во трговскиот регистар или регистарот за други правни лица и/или за промени во врска со вработените енергетски контролори, носителот на лиценца за вршење на енергетска контрола на згради должен да го извести министерството во рок од 15 дена од настаната промена, со приложување на соодветен доказ за настаната промена.

(8) Лиценцата или друг соодветен документ за вршење на енергетска контрола на згради издадена од надлежно тело на држава којашто е договорна страна или учесник во Договорот за енергетска заедница, со примена на начелото на реципроцитет, може да се признае од страна на министерството на барање на носителот кој е должен да основа подружница со седиште во Република Северна Македонија.

(9) За начинот и постапката за признавање на лиценца од ставот (8) на овој член, соодветно се применуваат одредбите од членот 40 ставови (11), (12), (13), (14), (15), (16), (17) и (18) од овој закон.

(10) Министерството донесува решение за одземање на лиценцата за вршење на енергетски контроли на згради, ако:

1) носителот на лиценца престанал да го исполнува условот од ставот (1) на овој член;

2) носителот на лиценца не го достави годишниот извештај во пропишаниот рок до Агенцијата;

3) носителот на лиценца не ја врши енергетската контрола независно, самостојно и објективно, во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон или

4) носителот на лиценца не го извести министерството за секоја настаната промена согласно со ставот (8) на овој член.

(11) Против решението на министерството од ставовите (3) и (10) на овој член може да се поведе управен спор.

(12) Носител на лиценца е должен најдоцна до 31 декември во тековната година да достави до министерството доказ од надлежен орган за водење на евиденција на вработени лица за исполнување на условот од ставот (1) на овој член.

(13) Носителот на лиценца за вршење на енергетска контрола на згради е должен, најдоцна до 31 јануари во тековната година, да достави до Агенцијата годишен извештај за спроведените енергетски контроли на згради во претходната календарска година, кон кој ги приложува сите поединечни извештаи за извршените енергетски контроли за извештајниот период.

(14) Агенцијата, врз основа на годишните извештаи од ставот (13) на овој член, подготвува годишен извештај за претходната календарска година и истиот го доставува до министерството најдоцна до 31 март во тековната година.

(15) Министерството води регистар за издадени, одземени и признаени лиценци за вршење на енергетски контроли на згради, кој го објавува на својата веб- страница.

Систем за верификација на сертификати за енергетски карактеристики на згради

Член 42

(1) Агенцијата воспоставува систем за верификација на сертификати за енергетски карактеристики на згради со цел да изврши проверка на издадените сертификати за енергетски карактеристики на згради преку:

1) проверка на точноста и целосноста на податоците за зградата, односно градежната единица, врз основа на кои е издаден сертификатот за енергетските карактеристики на зградата и проверка на веродостојноста на податоците наведени во сертификатот;

2) проверка на соодветноста на предложените мерки за подобрување на енергетските карактеристики во извештајот на спроведената енергетска контрола и

3) посета на зградата односно градежната единица со цел проверка на соодветноста помеѓу податоците во сертификатот за енергетски карактеристики на зградата и фактичката состојба во зградата, по случаен избор.

(2) Носителите на лиценци за вршење на енергетски контроли на згради се должни да ги достават издадените сертификати за енергетски карактеристики на зградите до Агенцијата, најдоцна во рок од 15 дена по издавањето на сертификатот.

(3) Агенцијата води регистар за евиденција на сертификатите за енергетски карактеристики на зградите и овозможува пристап до регистарот со цел проверка на сертификатите за енергетски карактеристики на зградите, на барање од суд, надлежен орган или лице кое има правен интерес.

(4) Министерот донесува Правилник со кој подетално се уредуваат постапките за воспоставување и функционирање на системот за верификација од ставот (1) на овој член, како и начин на водењето на регистарот на сертификатите за енергетски карактеристики на зградите од ставот (3) на овој член.

Член 43

(1) Техничката документација на производите што користат енергија кои имаат значително директно или индиректно влијание врз потрошувачката на енергија или врз потрошувачката на други ресурси за време на употребата, мора да ги содржи потребните информации за потрошувачката на енергија и да вклучува етикета со која се означува класата на енергетска ефикасност на производот.

(2) Трговецот со производите што користат енергија од ставот (1) на овој член, како и при продажба на далечина или преку интернет е:

1) должен да ја истакне, на видно место, етикетата со која се означува класата на енергетска ефикасност;

2) должен да им обезбеди на потрошувачите пристап до информативен лист за производот, а по барање на потрошувачот да го обезбеди информативен лист и во печатена форма на местото на продажба;

3) одговорен за точноста на етикетите и информативните листови што ги обезбедува и

4) должен во секое време да има пристап до техничката документација и на барање на надлежниот инспектор да ја обезбеди електронската верзија на документацијата на увид.

(3) Снабдувачот на производите од ставот (1) на овој член е должен:

1) да обезбеди секој од производите кој се става во промет да е означен во согласност со овој закон и прописите донесени согласно овој закон;

2) да ја истакне етикетата со која се означува класата на енергетска ефикасност на видно место и без надоместок;

3) да овозможи пристап до информативниот лист за производот, како дел од упатство или друга соодветна документација за производот и

4) да обезбеди точноста на податоците содржани во етикетите и информативниот лист, како и дополнителни технички податоци што ги придружуваат производите кои овозможуваат проверка на точноста на етикетите и информативниот лист.

(4) Откако одреден производ е ставен во употреба, снабдувачот со производи што користат енергија е обврзан да бара посебна согласност од потрошувачот во врска со било какви измени кои се применливи на производот преку ажурирање или друг сличен начин, а таквите измени би ги намалиле

параметрите на енергетска ефикасност на производот во однос на оние параметри кои се наоѓаат на етикетата за енергетска ефикасност. Во тие случаи, снабдувачот со производи што користат енергија е обврзан да го извести потрошувачот за целта на ажурирањето и измените во параметрите, вклучувајќи измени на класата на енергетска ефикасност на производот. Во период кој соодветствува на просечниот животен век на производот, снабдувачот на производот е должен да му даде можност на потрошувачот да не го ажурира таквиот производ, без притоа да претрпи губење на функционалноста на самиот производ.

(5) Снабдувачот со производи што користат енергија не смее да става во промет, односно е должен да го отстрани од промет производот за кој надлежен орган во Република Северна Македонија или во земја членка на Европската Унија или договорна страна на Енергетската Заедница утврди дека е направен на начин да има различни перформанси при тестирање во однос на реалните перформанси и притоа реалните перформанси за кој било параметар се надвор од пропишаните, согласно со соодветен стандард или согласно со документацијата доставена со производот.

(6) Снабдувачот и трговецот со производи што користат енергија се исто така должни:

1) да укажуваат на енергетската класа на производот и на распонот на енергетски класи достапни на етикетата при визуелно огласување или во промотивни материјали;

2) да соработуваат со Државниот пазарен инспекторат и останати надлежни тела за надзор на пазарот, како и да преземаат итни активности за спречување на повреда на прописите за енергетско означување на производи, по нивна иницијатива или по налог на инспектор;

3) да не нудат или истакнуваат ознаки, етикети, симболи или било какви знаци кои не се во согласност со применливите прописи, а кои би можеле да ги наведат или збунат потрошувачите во врска со потрошувачката на енергија или друг ресурс при користење на производот;

4) за производи за кои не се применува овој закон, да не доставуваат или истакнуваат етикети за енергетска ефикасност кои се визуелно слични со етикетите кои се истакнуваат согласно со овој закон;

(7) Министерот донесува Правилник за означување на потрошувачката на енергија и другите ресурси за производите што користат енергија во кој детално се пропишуваат:

1) производите кои треба да бидат означени;

2) начинот на означување на производите;

3) начинот на означување на производите при огласување, продажба на далечина или преку интернет;

4) начинот на определување на класите на производите кои се означуваат;

5) формата и содржината на етикетата;

6) начинот на вршење на надзорот од страна на Државниот пазарен инспекторат во врска со означувањето на производите и

7) формата и содржината на извештаите од ставот (9) на овој член кои се доставуваат до Агенцијата.

(8) Производите од ставот (1) на овој член можат да се увезат и/или да се стават во промет во Република Северна Македонија само доколку се означени во согласност со Правилникот за означување од ставот (7) на овој член.

(9) Снабдувачите и трговците со производи што користат енергија имаат обврска да доставуваат годишни извештаи најдоцна до 31 март во тековната година за претходната година до Агенцијата во врска со производите кои се предмет на означување и се ставаат во промет во Република Северна

Македонија, во форма и содржина пропишана со Правилникот од ставот (7) на овој член.

(10) Одредбите од овој член кои се однесуваат на обврските на снабдувачите и трговците со производи кои користат енергија не се применуваат на:

- 1) производи кои се продаваат како користени производи;
- 2) средства за транспорт на лица или стоки и
- 3) знаците за сообразност кои се однесуваат на безбедноста на производите.

Член 45

(1) Министерството врши надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Министерството врши надзор над работењето на Агенцијата во согласност со овој закон и прописите донесени согласно со овој закон.

(3) Министерството врши надзор над законитоста на работата на единиците на локалната самоуправа во согласност со овој закон и прописите донесени согласно со овој закон.

(4) Агенцијата врши надзор на сертификати за енергетски карактеристики на згради во согласност со овој закон и прописите донесени согласно овој закон, како и надзор над извештаите од членот 34 став (4) од овој закон.

(5) Регулаторната комисија за енергетика врши надзор над спроведувањето на обврските на вршителите на регулирани дејности пропишани во согласност со овој закон и прописите донесени согласно со овој закон, а согласно со овластувањата пропишани со Законот за енергетика.

(6) Инспекциски надзор врз спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во однос на означувањето на потрошувачката на енергија и другите ресурси и еко дизајнот за производите што користат енергија ги врши Државниот пазарен инспекторат.

Член 51

(1) Глоба во износ од 500 до 10.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на правно лице, ако:

1) не ја наведе најниската прифатлива класа на енергетска ефикасност на производите кои се предмет на набавката (член 13 став (1));

2) не набавува производи со најниско ниво на енергетска ефикасност (член 13 став (2));

3) не ги обврзат понудувачите при извршувањето на услугите или работите кои се предмет на јавната набавка да користат само производи кои ги задоволуваат барањата наведени во членот 13 ставови (1) и (2) од овој закон (член 13 став (3));

4) набавува или изнајмува простории за сопствена употреба, згради и градежни единици во кои се наоѓаат таквите простории, кои не поседуваат соодветен сертификат за енергетски карактеристики (член 13 став (4));

5) не доставува податоци до министерството и Агенцијата согласно со членот 14 став (10);

6) не спроведе енергетска контрола на големите трговци на секои четири години (член 15 став (1));

7) не го достави извештајот за спроведената енергетска контрола до Агенцијата во рок од 30 дена од спроведување на контролата (член 15 став (5));

8) не достават до Агенцијата соодветен сертификат, интегрирана еколошка дозвола и друга документација со која се потврдува дека воспоставениот систем ги исполнува барањата за енергетска контрола во рок

од 30 дена од издавањето на соодветниот сертификат или интегрирана еколошка дозвола (член 15 став (6)).

9) на носителот на лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци со кој склучил договор за енергетска контрола не му ги достави на увид сите податоци, техничка и друга документација за предметот за енергетска контрола и не му овозможи услови за непречено вршење на енергетска контрола (член 16 став (2));

10) не обезбеди информации до потрошувачите согласно со членот 22 став (5);

11) не ги исполнува обврските од членот 33 став (10) од овој закон;

12) не ја достави потврдата за усогласеност од членот 33 став (5) од овој закон на купувачите или закупците на зграда или градежна единица (член 33 став (11));

13) не го истакне сертификатот за енергетски карактеристики на згради на видно место (член 33 став (12));

14) не врши редовни проверки на системите за греење и климатизација (член 34, ставови (1) и (2));

15) не ја спроведе енергетската контрола на згради согласно одредбите на Правилникот за енергетска контрола на згради од членот 38 ставови (1) и (2);

16) не го достави сертификатот за енергетски карактеристики на згради до Агенцијата во рок од 15 дена по издавањето (член 42 став (2));

17) не ја истакне на видно место етикетата со која се означува класата за енергетска ефикасност (член 43 став (2) точка 1));

18) не им обезбеди пристап на потрошувачите до информативен лист за производот, а по барање на потрошувачот не го обезбеди информативниот лист и во печатена форма на местото на продажба (член 43 став (2) точка 2));

19) етикетите и информативните листови што ги обезбедува содржат неточни информации (член 43 став (2) точка 3));

20) не обезбеди во секое време пристап до техничката документација и на барање на надлежниот инспектор не ја обезбеди електронската верзија на документацијата на увид (член 43 став (2) точка 4));

21) без согласност од потрошувачот извршил измени кои се применливи на производот преку ажурирање или на друг сличен начин, а таквите измени ги намалиле параметрите на енергетската ефикасност на производот во однос на оние параметри кои се наоѓаат на етикетата за енергетска ефикасност (член 43 став (4));

22) не го известил потрошувачот за целта на ажурирањето и измените во параметрите, вклучувајќи измени на класата на енергетска ефикасност на производот (член 43 став (4));

23) не му дал можност на потрошувачот да не го ажурира производот без притоа да претрпи губење на функционалноста на самиот производ (член 43 став (4));

24) стави во промет, односно не го отстрани од промет производот за кој надлежен орган во Република Северна Македонија или во земја членка на Европската Унија или договорна страна на Енергетската Заедница утврди дека е направен на начин да има различни перформанси при тестирање во однос на реалните перформанси и притоа реалните перформанси за кој било параметар се надвор од пропишаните, согласно со соодветен стандард или согласно со документацијата доставена со производот (член 43 став (5));

25) не укажува на енергетската класа на производот и на распонот на енергетски класи достапни на етикетата при визуелно огласување или во промотивни материјали (член 43 став (6) точка 1));

26) не соработуваат со Државниот пазарен инспекторат и останати надлежни тела за надзор на пазарот како и не презема итни активности за спречување повреда на прописите за енергетско означување на производи, по негова иницијатива или по налог на инспектор (член 43 став (6) точка 2));

27) нуди ознаки или истакнува ознаки, етикети, симболи или било какви знаци кои не се во согласност со применливите прописи, а кои би можеле да ги наведат или збунат потрошувачите во врска со потрошувачката на енергија или друг ресурс при користење на производот (член 43 став (6) точка 3));

28) за производите кои не се предмет на овој закон доставува или истакнува етикети за енергетска ефикасност кои се визуелно слични со етикетите кои се истакнуваат согласно со овој закон (член 43 став (6) точка 4));

29) не доставуваат годишни извештаи најдоцна до 31 март во тековната година за претходната година (член 43 став (9));

30) стави во промет, увезе и/или стави во употреба производи кои не ги исполнуваат утврдените технички барања во врска со еко дизајнот (член 44 став (1) точка 1));

31) стави во промет производи чија сообразност не е утврдена во пропишана постапка согласно прописите за оцена на сообразност (член 44 став (1) точка 2));

32) става во промет производи кои не се означени во согласност со уредбата од член 44 став (2) од овој закон (член 44 став (1) точка 3)) и 33) не достави годишен извештај (член 44 став (3)).

(2) За прекршоци сторени од користољубие или за прекршоци со кои се предизвикува поголема имотна штета, може да се пропише глоба до двојниот износ од максимумот или во сразмер со висината на причинетата штета или прибавената корист, но најмногу до десеткратен износ од максимумот на глобата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 100 до 500 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на физичко лице за прекршок за дејствијата од ставот (1) точки (8), (9), (10), (11), (12), (14), (15), (16), (17), (18), (19), (20), (21), (22), (23), (24), (25), (26), (27), (28), (29), (30), (31), (32) и (33) на овој член.

(4) Глоба во износ од 100 до 1.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок за дејствијата од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице.

Член 54

(1) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на носителот на лиценца за вршење на енергетска контрола, ако:

1) не води евиденција за извршените енергетски контроли, а документацијата за извршените контроли не ја чува најмалку десет години (член 19 став (6) и член 41 став (6));

2) во рок од 15 дена од настаната промена не го извести министерството за секоја настаната промена во уписот во трговскиот регистар или регистарот за други правни лица и/или во врска со промената на вработените енергетски контролори во согласност со членот 19 став (7), односно членот 41 став (7) од овој закон;

3) до 31 декември во тековната година не доставил до министерството доказ од надлежен орган за водење на евиденција на вработени лица согласно со членот 19 став (12), односно членот 41 став (12) од овој закон;

4) не доставил до Агенцијата годишен извештај за спроведените енергетски контроли во претходната календарска година согласно со членот 19 став (13), односно членот 41 став (13) од овој закон;

5) издаде сертификат кој е издаден спротивно на барањата од Правилникот за енергетски карактеристики на згради (член 32 став (3)).

(2) За прекршоци сторени од користољубие или за прекршоци со кои се предизвикува поголема имотна штета, може да се пропише глоба до двојниот износ од максимумот на глобата од ставот (1) на овој член или во сразмер со висината на причинетата штета или прибавената корист, но најмногу до десеткратен износ од максимумот на глобата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 100 до 1.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок за дејствијата од ставот (1) на овој член и на одговорното лице на носителот на лиценца.

(4) Покрај глобата од ставот (1) на овој член на носителот на лиценца за вршење на енергетска контрола може да му се изрече и прекршочна санкција забрана на вршење дејност во траење до 30 дена.